

ความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภท
อาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
Promotional Needs of 'One Tambon, One Product' Manufacturers under
Dried Food and Local Woven Textiles, Ban Khok Salung,
Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province

Received: February 11, 2020 Revised: March 3, 2020 Accepted: March 12, 2020

รับเข้า : 11 ก.พ 63 แก้ไข : 3 มี.ค. 63 ตอรับ : 12 มี.ค. 63

*สุรัชย์ เสือสูงเนิน¹

*Surachai Suasongnen¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการได้รับการส่งเสริมสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน กลุ่มเป้าหมายคือ สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอ ในพื้นที่บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 141 คน สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาที่สำคัญคือ 1) ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น 2) เครื่องมือและอุปกรณ์ไม่ทันสมัย 3) ขาดการประชาสัมพันธ์สินค้า เจ้าหน้าที่ขาดการติดตาม และ 4) ขาดงบประมาณสนับสนุน กลุ่มผู้ผลิตสินค้ามีความต้องการการส่งเสริมในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ด้านความรู้ในการดำเนินงาน ด้านวิธีการส่งเสริม และด้านการส่งเสริมและสนับสนุน

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมของสมาชิก พบว่า มีความแตกต่างกันในบางประเด็น

คำสำคัญ: ความต้องการ, การส่งเสริม, สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

¹รองประธานชมรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยเบ็งโคกสูง

¹Vice President, Thai Beng Khok Salung Cultural Tourism Club

*Corresponding author E-mail: Surachai.S010@hotmail.com

Abstract

This research aims at understanding basic socio-economic conditions and promotion of operating conditions, problems and promotional needs for members of dried food and Local Woven Textiles, and comparing the promotional needs for members of ‘One Tambon, One Product’ manufacturers under dried food and woven fabrics categories. The target group includes 141 members of ‘One Tambon, One Product’ manufacturers in Ban Khok Salung, Khok Salung District, Phatthana Nikhom District, Lop Buri Province. Statistics include percentage and average, and analysis is performed by using in-depth interviews.

Research findings are as follows.

1. Key issues are 1) Increase in manufacturing costs, 2) Out-of-date tools and equipment, 3) Lack of public relations about products and no follow-up from staffs and 4) Lack of funding. The manufacturing group has a high level of promotional needs in every dimension, including operation knowledge, promotion techniques, and promotion and support.

2. Results of comparing the promotional needs among the members shows that there are different in some topics.

Keywords: Need, Promotion, One Tambon One Product

บทนำ

จากประสบการณ์ของประเทศไทยที่พบกับวิกฤติเศรษฐกิจในช่วงปี พุทธศักราช 2540 ทำให้ประเทศไทยต้องปรับโครงสร้างขนานใหญ่ในภาคอุตสาหกรรมให้รอดพ้นจากอุปสรรคในการแข่งขันทั้งหลายที่เคยพบเจอมาในอดีต โดยเน้นพัฒนาในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบประเทศอื่น ดังนั้น รัฐบาลไทย ในสมัยนั้นจึงหันมาเน้นการส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นธุรกิจฐานราก เพื่อช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศ และเตรียมความพร้อมที่จะมีการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปีพุทธศักราช 2558 ซึ่งจะทำให้เกิดคู่แข่งและสภาพการแข่งขันในตลาดเพิ่มสูงขึ้นไปอีก รัฐบาลจึงได้มีนโยบายในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบท ที่มุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก จึงได้กำหนดให้มีโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (One Tambon One Product: OTOP) ขึ้นซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาพัฒนา ผลิตภัณฑ์ สร้างเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์ของชุมชนในแต่ละพื้นที่ให้มีความโดดเด่นสร้างความแตกต่างและมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์จนเป็นที่ต้องการและยอมรับของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ก่อให้เกิดรายได้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้ โดยเป็นแนวทางประการหนึ่งที่จะสร้างความเจริญ แก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่

ในท้องถิ่น ให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ในแต่ละท้องถิ่น สามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมีคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (กอ.นตผ.) ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานในการดำเนินงานกำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์การคัดเลือกและขึ้นบัญชีผลิตภัณฑ์เด่นของตำบล รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ, 2561)

จังหวัดลพบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในภาคกลางของประเทศไทย มี 11 อำเภอ ในปี พ.ศ. 2560 จังหวัดลพบุรี มีกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จำนวนมาก บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรม มีเอกลักษณ์ ทั้งในด้านภาษา อาหาร การกิน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ สินค้า OTOP กลุ่มประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้านของชาวไทเบ็งโคกสูง นั้น เป็นกลุ่มที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่ามีความงดงาม ประณีต มีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร ถ้าเป็นอาหารก็มีรสชาติที่โดดเด่น ใช้วัตถุดิบที่มาจากธรรมชาติ และส่งออกเพื่อจำหน่ายทั้งภายในจังหวัด และภายนอกจังหวัด เหมาะสำหรับสายรักสุขภาพที่ต้องการอาหารที่ดีและปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง สอดคล้องกับการดำเนินโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในปีที่ผ่านมา มีมูลค่าการจำหน่ายสินค้าเป็นเงิน 1,093.4 ล้านบาท คิดเป็นประเภทอาหารแห้งและผ้าทอ 365.3 ล้านบาท อย่างไรก็ตามการดำเนินกิจกรรมยังประสบปัญหาส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ขาดคุณภาพไม่ผ่านเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าระดับที่สูงขึ้น จากการติดตามและประเมินผลปัญหาของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลพบุรี (2561) ซึ่งได้สรุปปัญหาที่สำคัญไว้ 5 ประการ คือ 1) ขาดแคลนเงินทุน 2) ขาดแคลนตลาดสำหรับขายผลิตภัณฑ์ 3) ขาดความรู้ด้านการผลิต 4) ขาดการดูแลจากเจ้าหน้าที่ และ 5) คุณภาพของสินค้าไม่ได้มาตรฐาน

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะรองประธานชมรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยเบ็งโคกสูง จึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน ในพื้นที่ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคมจังหวัดลพบุรี เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของสมาชิก ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานและได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าสู่ระดับที่สูงขึ้นและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการได้รับการส่งเสริม สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน ในพื้นที่บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 3 กลุ่ม สมาชิกทั้งหมด 141 คน

2. ขอบเขตการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลักโดยการสัมภาษณ์และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาประกอบในการสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้การวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย กำหนดระยะเวลาในการศึกษา และลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัยรวม 6 เดือน (มกราคม - มิถุนายน 2561)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้านบ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ข้อคำถามมีทั้งหมด 8 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม ด้านสภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพการได้รับการส่งเสริม ด้านสภาพการดำเนินงาน ด้านสภาพปัญหา ด้านความต้องการความรู้ในการดำเนินงาน ด้านความต้องการวิธีการส่งเสริม และด้านความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุน โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ด้วยวิธีการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ 1) ประธานชมรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยเบิ้งโคกสูง 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุมชน 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนศึกษาศาสตร์ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ 5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 2 ครั้ง ดังนี้

5.1 ร่วมมือกับชมรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยเบิ้งโคกสูง ทำหนังสือเชิญสมาชิกสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน ในพื้นที่บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 3 กลุ่ม รวมทั้งหมด 141 คน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

5.2 ดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเชิญหัวหน้ากลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 141 คน โดย

ดำเนินการในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 08.30 น. – 15.30 น. ณ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านไทยเบ็ง บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

5.3 ผู้วิจัยนัดหมายเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 141 คน โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 1-31 มีนาคม 2560 เวลา 08.30 น. – 16.30 น. โดยผู้วิจัยและทีมงานลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเองที่บ้านของสมาชิกผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 141 คน ในพื้นที่บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

5.4 หลังจากเก็บข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลักโดยการสัมภาษณ์และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาประกอบโดยการสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้การวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

6.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ โดยใช้การหาค่าเฉลี่ยและหาค่าเฉลี่ย

6.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น

6.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาแยกประเด็นตามคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นมาทำการวิเคราะห์

6.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกันของข้อมูล ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์

6.5 นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัยความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

6.6 นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา ร่วมกับการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 สภาพพื้นฐานทางด้านสังคม พบว่า สมาชิกเป็นเพศหญิงทั้งหมด มีอายุเฉลี่ย 58.2 ปี ร้อยละ 81.21 สมรสแล้ว ร้อยละ 75.25 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 52.21 ไม่มีตำแหน่งในชุมชน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.9 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.8 คน

1.2 สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ พบว่าสมาชิกมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 24.36 ไร่ ร้อยละ 62.36 มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง รายได้รวมจากภาคการเกษตรเฉลี่ย 52,360.98 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 43,958.39 บาท/ปี

1.3 สภาพการได้รับการส่งเสริม พบว่า สมาชิกร้อยละ 59.36 ได้รับการฝึกอบรม 1- 2 ครั้งจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลพบุรี ในเรื่องวิธีการผลิต ร้อยละ 67.95 ไม่เคยไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ร้อยละ 45.36 ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลพบุรี เรื่องวิธีการผลิต ร้อยละ 41.25 เคยได้รับเอกสารทางวิชาการ และร้อยละ 71.32 ไม่เคยได้รับแผ่นพับ/ใบปลิว

1.4 สภาพการดำเนินงาน สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 64.5 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอพัฒนานิคมมาก่อน โดยผลิตภัณฑ์ที่ผลิต คือ ผ้าทอ ยาม ผ้าขาวม้า และเสื้อผ้าไหมสำเร็จรูป สินค้าประเภทอาหารแห้ง คือ พริกตะเกลื้อ พริกกลาบเครื่องด้า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย 4.8 ปี มีจำนวนหุ้นในกลุ่มเฉลี่ย 13.31 หุ้น ราคาเฉลี่ย 29.12 บาท/หุ้น มีการประชุมกลุ่มเฉลี่ย 9.0 ครั้ง/ปี และสมาชิกได้เข้าร่วมประชุมเฉลี่ย ร้อยละ 96.4 ใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นในการผลิต ร้อยละ 96.45 มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เฉลี่ย 45,563.15 บาท/ปี สมาชิกได้รับเงินปันผลกำไรเฉลี่ย 635.97 บาท/ปี

1.5 สภาพปัญหา สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีปัญหาในเรื่อง วัตถุดิบราคาสูง ต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตสูงขึ้น แหล่งจำหน่ายวัตถุดิบอยู่ไกล สถานที่ในการผลิตไม่เหมาะสม ขาดความรู้/เทคนิคการย้อม ขาดการประชาสัมพันธ์สินค้า สินค้ามีคู่แข่งจำนวนมาก ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้ทัน ไม่มีตลาดรองรับสินค้า เจ้าหน้าที่ขาดการติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ขาดการช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณ

1.6 ความต้องการความรู้ในการดำเนินงาน สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีความต้องการความรู้ในระดับมากทุกเรื่อง ประเด็นที่สำคัญได้แก่ การวางแผนการดำเนินงาน การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การออกแบบลวดลายสินค้า ความรู้/เทคนิคการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การวางแผนทางการตลาด การประชาสัมพันธ์สินค้า การวิเคราะห์สถานการณ์การตลาด

1.7 ความต้องการวิธีการส่งเสริม สมาชิกกลุ่ม ผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีความต้องการวิธีการส่งเสริมในระดับมาก ได้แก่ การตรวจเยี่ยมและให้คำแนะนำในพื้นที่ การฝึกอบรม การสาธิต การจัดประชุมและทัศนศึกษา

1.8 ความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุน สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีความต้องการการส่งเสริม และสนับสนุนระดับมาก ได้แก่ จัดหาแหล่งวัตถุดิบราคาถูก การให้

คำปรึกษาด้านการลงทุน การให้ข่าวสารทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่สินค้า จัดศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าระดับอำเภอและจังหวัด การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจและสภาพการดำเนินงาน แตกต่างกันในเรื่อง อายุ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ประสบการณ์ฝึกอบรม และรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ มีความต้องการแตกต่างกัน กันในบางประเด็น

การอภิปรายผล

การศึกษาความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอพื้นบ้าน บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พบว่า

สภาพพื้นฐานทางด้านสังคม สมาชิกเป็นเพศหญิงทั้งหมด มีอายุเฉลี่ย 58.2 ปี ทั้งนี้เนื่องจากผู้หญิงในอดีตมีสถานภาพเป็นแม่บ้าน ไม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านเป็นหน้าที่ของผู้ชาย ผู้หญิงมักจะต้องอยู่บ้านคอยปรนนิบัติสามีเมื่อสามีกลับจากการทำงาน ดังนั้น ผู้หญิงในอดีตจึงมักถูกสอนให้ทำงานฝีมือจำพวกการทอผ้า การตัดเย็บและซ่อมแซมเสื้อผ้า และมักจะได้รับการฝึกฝนทักษะการประกอบอาหาร ทั้งอาหารคาวและอาหารหวาน ต่างกับผู้หญิงปัจจุบันที่ผู้หญิงปัจจุบันส่วนใหญ่มักออกไปทำงานนอกบ้านมากกว่าอยู่บ้าน เพราะต้องช่วยสามีหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ทำให้สมาชิกของกลุ่มทั้งหมดจึงเป็นเพศหญิง และมีอายุเฉลี่ยที่ค่อนข้างสูงที่ 58.2 ปี สอดคล้องกับทัศนวิสัย ศรีมันตะ (2557) ที่ศึกษาเรื่องอาเซียนและเพศภาวะ การช่วงชิงพื้นที่การแสดงออกของผู้หญิงในประเทศไทย สรุปได้ว่า สังคมไทยในอดีตให้ความสำคัญกับผู้ชายในด้านต่างๆ ผู้หญิงไทยจะมีสถานภาพและบทบาทเป็นเพียงแม่และเมียเท่านั้น กระบวนการต่อสู้และเรียกร้องสิทธิของผู้หญิงไทยมีมาตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ แต่ก็เป็นไปในพื้นที่ที่จำกัดและไม่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศไทยได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายรวมทั้งบทบาท และหน้าที่ของผู้หญิงไทยก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สมาชิกมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 24.36 ไร่ ร้อยละ 62.36 มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อปีพุทธศักราช 2482 รัฐบาลโดยมีจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เห็นสมควรให้จัดตั้ง “นิคมกสิกร” ขึ้นในจังหวัดลพบุรี เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการบูรณะและจัดสร้างเมืองใหม่ลพบุรี นอกจากนี้ก็เพื่อให้ประชาชนได้เข้าไปตั้งถิ่นฐานประกอบอาชีพอยู่ในนิคมกสิกรแห่งนี้ ทั้งเป็นการช่วยเหลือให้ประชาชนได้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ชาวบ้านที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่จะได้รับการจัดสรรที่ดิน ครอบครัวละประมาณ 25 ไร่ (นิคมสร้างตนเองจังหวัดลพบุรี, ม.ป.ป.)

สภาพปัญหาของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีปัญหาในเรื่อง วัตถุดิบราคาสูง ต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตสูงขึ้น โดยเฉพาะวัตถุดิบที่ต้องพึ่งพาอาศัยจากภายนอก ส่วนวัตถุดิบที่อยู่ในหมู่บ้านมี ปัญหาในเรื่องการจัดสรรวัตถุดิบให้เพียงพอกับความต้องการ แหล่งจำหน่ายวัตถุดิบอยู่ไกล สถานที่ในการผลิต ไม่เหมาะสม ส่วนใหญ่ผลิตกันเองที่บ้านของตนเอง ขาดความรู้ ขาดเทคนิคการย้อมสมัยใหม่ ขาดการ ประชาสัมพันธ์สินค้า สินค้าจึงไม่เป็นที่รู้จักในสังคมในวงกว้าง อีกทั้งสินค้ามีคู่แข่งจำนวนมาก ผู้ผลิตในชุมชน เองไม่สามารถผลิตสินค้าได้ตอบสนองความต้องการของตลาดอย่างเพียงพอ ไม่มีตลาดรองรับสินค้าหรือตลาด ที่ไม่สามารถขายสินค้าให้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมเกียรติ ชัยพิบูลย์ (2549) ที่ ศึกษาการดำเนินโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ประสบผลสำเร็จ ในจังหวัดกำแพงเพชร ปีการผลิต 2546/2547 พบปัญหาและอุปสรรคว่า มีปัญหาด้านการจัดการเกี่ยวกับสมาชิกขาดความรู้ ความสามารถ ร้อยละ 32.22 ปัญหาด้านการผลิตเกี่ยวกับวัตถุดิบมีราคาสูง ร้อยละ 30.92 ปัญหาด้านการตลาดเกี่ยวกับไม่มีช่องทางจัดจำหน่าย ร้อยละ 28.30 ปัญหาด้านการเงินและบัญชีเกี่ยวกับการขาดความรู้ความสามารถใน การทำบัญชีร้อยละ 54.55

ความต้องการของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหารแห้งและผ้าทอ พื้นบ้าน บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี กลุ่มผู้ผลิตสินค้าต้องการความรู้ในการ ดำเนินงาน ประเด็นที่สำคัญได้แก่ การวางแผนการดำเนินงาน การวางแผนที่จะผลิตสินค้าออกจำหน่าย ผู้ผลิต หลายรายเวลาว่างมักจะผลิตสินค้าไว้รอ แต่ก็มักจะไม่ตรงตามความต้องการของผู้ซื้อ การติดต่อประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังทำได้ไม่ดี การออกแบบลวดลายสินค้ามักจะเป็นลวดลายเดิมๆ ไม่ค่อยมีการ ปรับปรุงให้ทันสมัย เพื่อที่จะสามารถขยายตลาดไปสู่กลุ่มลูกค้าสมัยใหม่ได้มากขึ้น ความรู้/เทคนิคการผลิตยัง อยู่ในระดับพื้นฐานทั่วไป ส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีการดั้งเดิมในการผลิต ทำให้ได้ผลผลิตที่ขายไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการของผู้ซื้อได้ทันเวลา การแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังทำได้ไม่มากพอและรวดเร็วเพียงพอ การออกแบบ บรรจุภัณฑ์เองก็มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ โดยมากสินค้า OTOP มักจะถูกมองว่าเป็นสินค้าเกรดต่ำในสายตาของ ผู้บริโภค ทั้งนี้การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงามทันสมัยจะช่วยเพิ่มมูลค่า การจดจำ และทำให้ จำหน่ายสินค้าได้สูงมากยิ่งขึ้น การวางแผนทางการตลาด การวิเคราะห์สถานการณ์การตลาด รวมถึงการ ประชาสัมพันธ์สินค้าก็มีส่วนทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักได้อย่างแพร่หลาย โดยในช่วงเริ่มต้นผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่ สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้ผลิตจึงมีความต้องการให้ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกกลุ่ม ผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การฝึกอบรม การสาธิต และโดยเฉพาะการจัดหาแหล่งวัตถุดิบ ราคาถูก การให้คำปรึกษาด้านการลงทุน การให้ข่าวสารทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่สินค้า จัดศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าระดับอำเภอและจังหวัด การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ การ พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และสุดท้ายการปรับปรุงรูปแบบการขายสินค้าที่ต้องขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ให้มาก ยิ่งขึ้น เพราะตลาดสินค้าออนไลน์กำลังเป็นที่นิยม และกำลังเติบโตอย่างมาก แต่ในทางกลับกันผู้ผลิตสินค้าใน บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูงไม่มีความรู้เรื่องการขายสินค้าออนไลน์เท่าที่ควร ซึ่งต้องการการดูแลเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับอุษณีย์ มากประยูร (2551) ที่กล่าวไว้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดความรู้ในด้านการตลาด

ออนไลน์ ไม่สามารถสร้างตลาดกับกลุ่มผู้บริโภคสินค้าออนไลน์ได้ ขาดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้า ซึ่งการขายสินค้าผ่านตลาดอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันนั้นสามารถช่วยสร้างยอดขายให้กับผู้ประกอบการได้เพราะพฤติกรรมการซื้อสินค้าในปัจจุบันของผู้บริโภคนั้นหันมาซื้อสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจและสภาพการดำเนินงาน พบว่า แตกต่างกันในเรื่องอายุ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ประสบการณ์ฝึกอบรม และรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ มีความต้องการแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันในบางประเด็น ความแตกต่างในเรื่องของความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกนั้นที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ กลุ่มที่มีแรงงานในภาคครัวเรือนน้อย มีความต้องการให้มีการสนับสนุนเรื่องเทคนิคการผลิตเป็นอย่างมากเพื่อจะช่วยบรรเทาการจ่ายค่าแรงควบคุมคุณภาพในการผลิต อีกทั้งยังทำให้การผลิตสินค้าได้เร็วขึ้น ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ทันเวลา ส่วนกลุ่มที่มีแรงงานจำนวนมากอยู่แล้ว ต้องการให้มีการสนับสนุนเรื่องของการอบรมและพัฒนาคุณภาพของฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนกลุ่มที่มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ค่อนข้างสูงอยู่แล้ว มีความต้องการให้ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องของการขยายตลาดสินค้า การส่งเสริมในเรื่องของการขายสินค้าออนไลน์ เพื่อที่จะสามารถนำผลิตภัณฑ์ของตนเองเข้าไปถึงมือผู้บริโภคให้มากที่สุด แต่กลุ่มที่มีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์น้อย ต้องการให้มีการส่งเสริมสนับสนุนเรื่องเงินทุน การจัดหาวัตถุดิบในการผลิตสินค้า และยังต้องการความรู้เรื่องการตลาด การออกแบบผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านความรู้ในการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและฝึกอบรม เพื่อเพิ่มความรู้ให้กับสมาชิกในเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงาน การประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การออกแบบลายผลิตภัณฑ์ เทคนิคการผลิตที่ทันสมัย เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะ ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

2. ด้านวิธีการส่งเสริม เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรออกตรวจเยี่ยมและให้คำปรึกษา พร้อมให้คำแนะนำต่อกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ นอกจากนี้วิธีการส่งเสริมที่เจ้าหน้าที่ควรรับทราบและนำไปปฏิบัติต่อสมาชิก ได้แก่ การฝึกอบรม การสาธิตโดยการพาไปศึกษาดูงานการผลิตสินค้าที่ประสบความสำเร็จ และส่งเสริมการประกวดผลิตภัณฑ์เพื่อทำให้เกิดการกระตุ้นในการพัฒนาสินค้า โดยรูปแบบการฝึกอบรมนั้นควรอยู่ระหว่าง 2-3 วันในเดือนที่มีกิจกรรมทางการเกษตรคือช่วงเดือนมีนาคม และจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมแต่ละครั้งไม่ควรเกิน 25 คน เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมและสมาชิกมีความเข้าใจเนื้อหา

3. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนในด้านเงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ และวัตถุดิบในรูปแบบสินเชื่อ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาด้านการลงทุน ให้ข่าวสารทางการตลาดของผลิตภัณฑ์อยู่เสมอเพราะราคาสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ ช่วยประชาสัมพันธ์เผยแพร่สินค้า จัดหาช่องทางทางการตลาดเพื่อขายสินค้า โดยเน้นสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ตามสภาพปัญหาของแต่ละกลุ่ม และติดตามประเมินผล เพื่อจะได้ทราบถึงผลที่เกิดขึ้นและพัฒนาต่อไป

4. ด้านการตลาด ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ใช้ระบบการขายสินค้าออนไลน์ในการกระจายสินค้าของกลุ่มให้มีตลาดที่เพิ่มมากขึ้น โดยให้คำปรึกษา ดูแลระบบและบริหารจัดการระบบให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากเป็นงานวิจัยเริ่มต้นในตำบลขนาดเล็กที่ขับเคลื่อนผ่านเครือข่ายวัฒนธรรมของชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นอยู่แล้ว ควรมีการวิจัยเรื่องของความต้องการของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในระดับที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้ผลิตสินค้ากลุ่มอื่นๆ ต่อไป

2. ควรมีการศึกษาในมิติของประสิทธิภาพในการส่งเสริมสนับสนุนผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในปัจจุบันว่ามีศักยภาพมากน้อยเพียงใด และควรปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้สามารถพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพ สามารถแข่งขันในตลาดที่กำลังเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ. (2561). แผนปฏิบัติการขับเคลื่อน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ปี 2562 – 2565. ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ.

ทัศนวิทย์ ศรีมันตะ. (2557). อาเซียนและเพศภาวะ: การช่วงชิงพื้นที่การแสดงออกของผู้หญิงในประเทศไทย.

วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ปีที่ 1(1).

นิคมสร้างตนเองจังหวัดลพบุรี. (ม.ป.ป.). การจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง. เข้าถึงจาก

<https://sites.google.com/view/nikhomlopburil/>.

สมเกียรติ ชัยพิบูลย์. (2549). การศึกษาการดำเนินโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ประสบผลสำเร็จ ในจังหวัดกำแพงเพชร ปีการผลิต 2546/2547. The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal. Vol. 12(1).

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลพบุรี. (2561). สรุปผลการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ปี 2560-2561. ลพบุรี: สิริภัณฑ์ ออฟเซ็ท.

อุษณีย์ มากประยูร. (2551). สภาพและปัญหาการสื่อสารการตลาดของธุรกิจหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดอุดรธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. ปีที่ 4(7).

Yamane, T. 1967. Elementary Sampling Theory. New Jersey:Prentice-Hall, Inc.